

**TAPA VALLARAAMATUKOGU
ARENGUKAVA 2021-2025**

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
2. Arengukavas kasutatud lühendid	3
3. Üldandmed	4
3.1. Kontakt	4
3.1.1. Tapa Vallaraamatukogu	4
3.1.2. Harukogud	4
4. Sümbolika	5
5. Teeninduspiirkonna kaart	6
6. Tapa Vallaraamatukogu missioon	6
7. Tapa Vallaraamatukogu väärtused	6
8. Hetkeolukord	7
8.1. Tapa Vallaraamatukogu (asutatud 1921)	7
8.2. Harukogud	8
8.2.1. Tamsalu (asutatud 1930)	8
8.2.2. Assamalla (asutatud 1920)	8
8.2.3. Jäneda (asutatud 1921)	8
8.2.4. Lehtse (asutatud 1915)	9
8.2.5. Saksi (asutatud 1918)	9
8.2.6. Vajangu (asutatud 1907)	9
9. Teenused	9
10. Kogude komplekteerimine	10
11. Sündmused	11
12. Muu info	11
13. Statistika ja analüüs	11
14. Strateegilised arengueesmärgid ja tegevused	12
14.1. Üldine eesmärk	12
14.1.1. Raamatukogude kujundamine kõikide huvigruppide info- ja lugemisvajadustest lähtudes kaasaegseks teabekeskuseks	13
14.1.2. Raamatukogu kui kultuurikeskus	13
14.1.3. Kõikide huvigruppide info- ja lugemisvajaduste rahuldamine läbi lugejakeskse teeninduse	13
14.1.4. Raamatukogude arendamine mitmekülgseid teenuseid pakkuvaks keskkonnaks	14
14.1.5. Raamatukogu kui organisatsiooni töö arendamine	14
14.1.6. Regulaarse ja asjakohase täiendõppe tagamine ja töötajate töö väärtustamine	15
14.1.7. IKT	15
14.1.8. Raamatukogu turundus ja mainekujundus	16
14.1.9. Kohaliku, riikliku ja rahvusvahelise koostöö arendamine	16
14.1.10. Raamatukogude ruumide edasine renoveerimine (ka laiendamine)	17
14.2. Oodatav tulemus	17
15. Raamatukogu arengukava muutmise kord	18
Kokkuvõte	18

1. Sissejuhatus

Käesoleva 2021.–2025. aasta arengukava aluseks on järgmised olulised riiklikud ja muud dokumendid:

1. [Kultuuriministeeriumi valitsemisala arengukava 2019–2022](#);
2. [Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020](#);
3. [UNESCO Rahvaraamatukogude manifest](#);
4. [Rahvaraamatukogu seadus](#) (2019);
5. [Rahvaraamatukogude töökorralduse juhend](#) (2019);
6. [21. sajandi raamatukogu](#) (visioonidokument);
7. [Tamsalu valla ja Tapa valla ühinemisleping 2016](#);
8. [Tapa Vallaraamatukogu põhimäärus](#) (2018);
9. [Tapa valla arengukava 2018-2025](#);
10. [Tapa valla hariduse ja noorsootöö arengukava 2025](#).

Tapa Vallaraamatukogu peab oma tegevuses lähtuma ka mitmetest teistest ettekirjutustest. Tegevust suunavad järgmised seadused ja standardid:

- [Isikuandmete kaitse seadus](#);
- [Euroopa Liidu isikuandmete kaitse üldmäärus – GDPR](#);
- [Avaliku teabe seadus](#);
- [Autoriõiguse seadus](#);
- [Raamatukoguhoidja kutsestandard](#);
- Rahvusvaheline standard ISO 11620:2014;
- [Raamatukogude vaheline laenus \(RVL\): põhimõtted ja üldnõuded](#).

Oluline on ka Tapa linna ning ümbruskonna külade ja kogu Tapa valla elanike infovajadusega arvestamine. Arengukava koostamisel arvestasime lugejauuringu (2020) ja raamatukogude kvaliteedihindamise tulemusi.

Tapa Vallaraamatukogu (Tapa valla raamatukogude) arengukava eesmärgiks on võtta kokku Tapa valla raamatukogude praegune seisukord, määratleda raamatukogu strateegilised arengusuunad ja näidata ära tegevused järgnevatel aastatel, tagamaks hea raamatukogundusliku teeninduse Tapa valla elanikele.

2. Arengukavas kasutatud lühendid

Tapa VRK	Tapa Vallaraamatukogu
TRK	Tamsalu Raamatukogu
JRK	Jäneda Raamatukogu
LRK	Lehtse Raamatukogu
SRK	Saksi Raamatukogu
ARK	Assamalla Raamatukogu
VRK	Vajangu Raamatukogu
VV	vallavalitsus
AIP	interneti- ja infopunkt
LNO	laste- ja noorteosakond
TO	teenindusosakond

RIKS (elektrooniline) raamatukogude info- ja kataloogisüsteem
RIKSWEB lugejatele mõeldud elektrooniline kataloog, mis põhineb RIKS-il
(<https://tapa.webriks.ee>)

3. Üldandmed

Raamatukogu koosneb valla keskraamatukogu ülesandeid täitvast Tapa Vallaraamatukogust ja haruraamatukogudest.

Tapa Vallaraamatukogu koos harukogudega on Tapa valla hallatav üldkasutatav universaalse koostisega rahvaraamatukogu, mis tagab elanikele vaba ja piiramatult juurdepääsu informatsioonile, teadmistele ja kultuurile, toetab elukestvat õpet ja enesetäiendamist ning võimaldab vaba aja veetmist kõigile.

Raamatukogu koosseisu kuuluvad alates 1.01.2019 struktuuriüksustena: Tapa Vallaraamatukogu, Tamsalu Raamatukogu, Assamalla Raamatukogu, Jäneda Raamatukogu, Lehtse Raamatukogu, Saksi Raamatukogu ja Vajangu Raamatukogu. Raamatukogul on olemas **põhimäärus** ja **kasutamise eeskiri** ning eraldi ka **avalike arvutitöökohtade kasutamise eeskiri**.

Alates 2006. a tegutseb raamatukogu juures **raamatukogu nõukogu**. Raamatukogu nõukogu koosseisu kinnitab vallavalitsus 4 aastaks.

Tapa Vallaraamatukogu juhib direktor ja raamatukogu tegevustes toetab viieliikmeline raamatukogu nõukogu. Töötajate koosseis koos harukogudega on 20,0.

3.1. Kontakt

3.1.1. Tapa Vallaraamatukogu

Koduleht: www.tapa.lib.ee
Facebooki leht: www.facebook.com/tapa.vallaraamatukogu
Aadress: Kooli 6, Tapa, 45106 Lääne-Virumaa
Telefon: 323 2080
E-post: info@tapa.lib.ee, laenus@tapa.lib.ee

3.1.2. Harukogud

3.1.2.1. Tamsalu RK

Koduleht: tamsalu.tapa.lib.ee
Aadress: Sõpruse 3, Tamsalu, Tapa vald, 46106 Lääne-Virumaa
Telefon: 323 0365
E-post: tamsalu@tapa.lib.ee

3.1.2.2. Assamalla RK

Koduleht: assamalla.tapa.lib.ee
Aadress: Munakivi 2, Assamalla, Tapa vald, 46006 Lääne-Virumaa
Telefon: 323 5187
E-post: assamalla@tapa.lib.ee

3.1.2.3. Jäneda RK

Koduleht: janeda.tapa.lib.ee
Aadress: Jäneda loss, Jäneda, Tapa vald, 73602 Lääne-Virumaa
Telefon: 389 8330

E-post: janeda@tapa.lib.ee

3.1.2.4. Lehtse RK

Koduleht: lehtse.tapa.lib.ee

Facebooki leht: www.facebook.com/lehtserk

Aadress: Rägavere tee 19, Lehtse, 73601 Lääne-Virumaa

Telefon: 383 3388

E-post: lehtse@tapa.lib.ee

3.1.2.5. Saksi RK

Koduleht: saksi.tapa.lib.ee

Aadress: Moe 1, Moe, Tapa vald, 45005 Lääne-Virumaa

Telefon: 323 9315

E-post: saksi@tapa.lib.ee

3.1.2.6. Vajangu RK

Koduleht: vajangu.tapa.lib.ee

Aadress: Kooli 7, Vajangu, Tapa vald, 46002 Lääne-Virumaa

Telefon: 325 5571

E-post: vajangu@tapa.lib.ee

4. Sümbolika

Tapa Vallaraamatukogul on olemas oma logo.

8. Hetkeolukord

8.1. Tapa Vallaraamatukogu (asutatud 1921)

Tapa VRK on Tapa valla keskraamatukogu ülesannetes. Asukoht Tapa kesklinnas (Kooli 6) on hea, vahetult kolme kooli läheduses, ruumid meeldivad ning kaasaegse raamatukoguteenuse pakkumiseks sobilikud.

Tapa Vallaraamatukogus on 3 osakonda:

- 1) laste- ja noorteosakond;
- 2) teenindusosakond;
- 3) interneti- ja infopunkt.

Laste ja noorte teenindamiseks on terve teine korrus, kus lisaks teenindusalale ja avakogule on olemas lugemissaal ja ürituste korraldamiseks muinasjututuba. Esimesel korrusel asub teenindusosakond. Juba avaldab veidi survet ruumikitsikus, kuna fond kasvab ja uuenevad ka tegevused. Vaja oleks juurde eraldi iseseisva töö tegemise kabiini, erinevaid ajaveetmise nurgakesi, eraldiseisvat koolitusruumi, kohvinurka. Need soovid kajastusid ka lugejauuringus.

Tapa raamatukogu on läbi aegade lugejatele ikka vaimutoitu pakkunud, erinevaid üritusi korraldanud, lapsi lugema ärgitanud, kohtumisi kirjanike ja kunstnikega vahendanud, lastele teematunde läbi viinud ja õpilaste loometöid näidanud ning kunstinäituseid eksponeerinud/korraldanud. Galeriina oleme tegutsenud juba aastast 2000. Meil on olnud õnn näidata nii kohalike kui eesti tippkunstnike töid, raamatukogus on olnud näituseid koostööpartneritelt Soomest ning arvukalt ka välismaa kunstnike teoseid.

Aastast 2009 korraldame koostöös kooli ja vallavalitsusega algklasside etluskonkurssi „Ellen Niiduga Midrimaal“ ja lööme kaasa erinevates ülevallalistes ettevõtmistes.

Tihe on koostöö Tapa valla asutustega ja erinevaid ettevõtmisi oleme korraldanud ka Akaa sõprusraamatukoguga (Soomest) ja sealse kunstiühendusega (näituste vahetused, kogemuste vahetamine, üritused).

Tapa VRK kasutab Raamatukogude Info- ja Kataloogisüsteemi RIKS. Alates 2003. a on kogu raamatufond elektronkataloogis, elektroonilisele laenutusele läksime üle 2004. a jaanuaris. Raamatukogul on toimiv koduleht (loodud 2001), kus asub ka link elektronkataloogi RIKSWEB. Alates 2006. aastast asub raamatukogu andmebaas teenusepakkuja serveris, et tagada programmi ja kataloogi kiire ning tõrgeteta töö koos pideva varundusega.

Oma tegemistest anname lugejaile teada ka Facebooki lehel.

Tapa valla raamatukogude tehniline baas on rahuldav, kuid vajab pidevat hooldust ning järjepidevat uuendamist.

Lisaks arvutitele (tööarvutid, AIP-i arvutid) on raamatukogul olemas:

- värviskannerid (fotode ja tekstide arvutisse sisestamiseks, lugejatele teenuse osutamiseks);
- vöotkoodilugejad;
- värviprinterid;

- tšekiprinterid (lugejatele laenutustšekkide printimiseks);
- koopiaimasinad (nii värvilised kui ka mustvalged);
- esitlustehnika (projektor, sülearvuti, ekraan);
- Wi-Fi (tasuta avalik traadita võrk);
- lamineerimismasin;
- televiisor (ürituste, esitluste, näituste jms tarbeks);
- raamatukapp raamatute ööpäevaringseks laenutamiseks (jaanuarist 2021);
- raamatute tagastuskast 24/7 raamatute tagastamiseks (Tapal aastast 2018, Tamsalus aastast 2020 ja Lehtses 2021. a).

8.2. Harukogud

Tamsalu, Assamalla, Jäneda, Lehtse, Saksi ja Vajangu raamatukogud asuvad kohalike asulate keskustes.

8.2.1. Tamsalu (asutatud 1930)

Käesoleval ajal asub raamatukogu kultuurimajaga ühes hoones, ruumid on ehitatud spetsiaalselt raamatukogule. Aastate jooksul on toimunud sanitaarremont erinevates ruumides. Asukoht on soodne, linna keskel. Läheduses asub Tamsalu Gümnaasium. Raamatukogus töötab täiskohaga 2 raamatukoguhoidjat. Olemas üks AIP-i töökoht ning 2 töötajate arvutit koos vöotkoodilugejatega. Olemas on multifunktsionaalne värviprinter (A4) ning tšekiprinter. Alates 1. jaanuarist 2019 on Tamsalu raamatukogu Tapa Vallaraamatukogu struktuuriüksus. Raamatukogul on lisaks ühisele Tapa VRK kodulehele olemas ka [oma koduleht](#).

8.2.2. Assamalla (asutatud 1920)

Raamatukogu asub küla keskel, Munakivi tänaval. Ruumid on avarad, aga vajavad pisiremonti. Valgustus vajab osaliselt uuendamist.

Raamatukogus on olemas üks AIP arvuti, tööarvuti, tšekiprinter, vöotkoodilugeja ja värviline printer-skanner-koopiamasin (A4). Majas töötab üks täiskohaga raamatukoguhoidja.

Alates 2019. aasta veebruarist kasutab Assamalla raamatukogu Raamatukogude Info- ja kataloogisüsteemi RIKS. Raamatukogul on oma [Facebooki leht](#). Raamatukogu kasutatakse enamasti kohapeal ajalehtede lugemiseks ja teavikute koju laenamiseks.

8.2.3. Jäneda (asutatud 1921)

Jäneda raamatukogu asub alates 2011. a renoveeritud ruumides Jäneda lossi esimesel korrusel. Raamatukogu sai avafondi ka täiesti uue sisustuse.

2018. aastal valmis uus, valgustatud näituseala. Raamatukogu kasutuses on ka hoidlaruum ning õueterrass ja raamatukoguüritusi saab teha kogu majas. Ruumide seisukord on hea, välja arvatud lõunapoolsed aknad.

Asukoht on soodne, maja on avatud ka seltsi- ja muuks kultuuritegevuseks. Töötab üks täiskohaga raamatukoguhoidja, kes hoolitseb lisaks raamatukogu korrasoleku eest.

Raamatukogul on tööarvuti, internetiarvuti (AIP), vöotkoodilugeja, tšekiprinter, multifunktsionaalne värviprinter (A4-skanner, -printer, -koopiamasin) ja e-luger.

8.2.4. Lehtse (asutatud 1915)

Lehtse raamatukogu sai uued, mugavad ja valgusküllased ruumid administratiivkeskuses mais 2007. Asukoht on soodne, kuna samas majas asuvad veel kool, lasteaed, kultuurimaja, perearsti vastuvõturuumid, juuksur. Hea võimalus toetada kooli klassivälise lugemise ja teematundide läbiviimisega. 2021. a kevadest on lugejate mugavamaks teenindamiseks raamatukogul olemas ka raamatute tagastuskast.

Raamatukogul on tööarvuti, internetiarvuti (AIP), vöotkoodilugeja, tšekiprinter ja multifunktsionaalne värviprinter (A4-skanner, -printer, -koopiamasin).

8.2.5. Saksi (asutatud 1918)

Saksi raamatukogu asub Moe külas endises kortermajas. 2010. a läbis raamatukogu uuenduskuuri – juurde saadi kaks ruumi – üks noortele ja üks hoidla jaoks. Asukoht on soodne Saksi, Lokuta, Vahakulmu ja Moe külale. Kaugemate külade tihedamat raamatukogu külastamist takistab kehv ühistranspordi ühendus. Piirkonna kõige suuremas külas Moel on elanike arv kahanenud. Sellega seoses on kahanenud ka raamatukogu kasutajate arv ning sellest tingituna on raamatukoguhoidjal 2016. aastast alates 0,5 ametikohta.

Raamatukogu tehnilist baasi on uuendatud ja võib pidada heaks.

Olemas on: tööarvuti, AIP-i arvuti, multifunktsionaalne värviprinter (A-4-skanner, printer, koopiamasin), tšekiprinter, vöotkoodilugeja.

8.2.6. Vajangu (asutatud 1907)

Vajangu raamatukogu asub Vajangu küla keskses multifunktsionaalses hoones. Eeldused heaks raamatukoguteenuse pakkumiseks on olemas – samas hoones asuvad kool, lasteaed, noortekeskus, arstipunkt. Uuendatud on mööbel ja tööks on olemas vajalikud tehnilised vahendid – arvutid (sh üks AIP-arvuti), printer, skanner. 2019. aasta lõpust tegutseb Vajangu raamatukogus ka Omniva postipunkt.

9. Teenused

Raamatukogu pakub tasuta rahvaraamatukogu põhiteenuseid, milleks on teavikute kojulaenus ja kohalkasutus ning avalikule teabele üldkasutatava andmesidevõrgu kaudu juurdepääsu võimaldamine. Lisaks pakutakse mitmeid erinevaid tasuta ja tasulisi lisateenuseid ning vaba aja veetmise võimalusi.

Raamatukogudes pakutakse külastajaile järgmisi teenuseid:

- ajalehtede kohapeal lugemine, ajakirjade, raamatute ja muude teavikute kohalkasutamine ja kojulaenusamine;
- andmebaaside kasutamine ja kasutajakoolitus;
- interneti kasutamine (sh abi internetiotsinguil, e-teenuste ja ID-kaardi kasutamisel);
- infopäringutele vastamine / teatmebibliograafiline nõustamine;
- kodukoha ajaloo kohta info kogumine ja kättesaadavaks tegemine (koduloo andmebaasi loomine);

- reserveeritud teavikust teatamine meili, telefoni ja posti teel;
- elektronkataloogi RIKSWEB kasutajakoolitus;
- koopiategemise ja printimise ning skaneerimise võimalus ajalehtedest-ajakirjadest, raamatutest, dokumentidest (mustvalged ja värvilised);
- laste- ja noorte ürituste läbiviimine;
- raamatukogutunnid;
- erinevate kultuuriürituste pakkumine – näitused, väljapanekud, kontserdid, kirjandusõhtud, etendused;
- internetiarvuti kasutamine;
- raamatukogudevahelise laenutuse võimalus – RVL (nii valla kui Eesti piires);
- lugejapileti väljaandmine;
- haruraamatukogudes valla teeninduspunkti töö (informatiivne-abistav osa);
- giiditeenus Jänedal ja Moe Piiritustehase kompleksis.
- ööpäevaringne raamatute tagastus – Tapa, Tamsalu ja Lehtse raamatukogudes;
- ööpäevaringne raamatute laenus (kättesaamine) Tapa raamatukogus (24/7);
- Wi-Fi kasutamise võimalus kõikides raamatukogudes.

10. Kogude komplekteerimine

Teavikute tellimisel ja kogude korrastamisel juhindutakse 31.07.2020. aastal vastu võetud juhistest „Tapa Vallaraamatukogu komplekteerimispõhimõtted ja säilitamise tähtajad“. Jooksev komplekteerimine toimub läbi peamaja, kus tellimused kogutakse kokku ja vormistatakse. Eesmärk on mitte üle komplekteerida, jälgida nõudlust ja vajadusi.

Olles tarnijatega otseühenduses, jõuavad raamatud meieni oluliselt kiiremini ning parem on jälgida rahaliste vahendite kasutamist.

Valla raamatukogude ühtne andmebaas võimaldab saada ülevaadet fondi hetkeseisust ning vältida lugejate dubleerimist. Üks lugejapilet toimib kõigis valla raamatukogudes, samas saab lugejakaardina laenutamisel kasutada ka ID-kaarti.

Aktiivkasutuses olev kirjandus paikneb raamatukogudes avariileil.

Raamatukogu on abiks Tapa Vallavalitsuse ja Tapa Vallavolikogu korralduste, määruste, otsuste leidmisel ja oluliste e-teenuste kasutamisel.

Kogude ringluse määramiseks jagatakse aasta jooksul laenutatud teavikute arv teavikute üldarvuga. Saadud arv näitab, kui intensiivselt on antud perioodis kogusid kasutatud (mitu korda on ühte teavikut välja laenutatud). Kogude suurus on hea, kui kogude ringlus on 1, rahuldav on 0,8).

Ringlus valla raamatukogudes: Tapal 0,8 / Tamsalus 0,8 / Lehtses 0,9 / Jänedal 1,0 / Saksis 0,5 / Assamalla 0,3 / Vajangul 0,4.

Selleks, et kogud oma raamatukogusse ära mahuks, tuleb neid pidevalt korrastada

ning vananenud ja kasutamiskõlbmatud teavikud kogudest välja arvata – dekomplekteerida.

11. Sündmused

Olulise osa raamatukogu tööst moodustavad sündmuste korraldamine nii lastele kui täiskasvanuile. Üritustest on populaarsed kohtumised kirjanike, kunstnike ja teiste avaliku elu tegelastega. Raamatu- ja kunstinäituseid korraldatakse regulaarselt, olgu need siis kogukonna inimestelt või tuntud Eesti ja välismaa kunstnike loomingust.

Erilise tähelepanu all on lapsed ja nendes lugemisharjumuste kujundamine. Maaraamatukogud on kogukonnakeskusteks, kus rahvas kokku saab kodukandi asju arutama, käsitööd tegema või lihtsalt meeldivalt aega veetma.

Haakume erinevate kampaaniate üritustega (TÕN jm). Anname oma panuse linna ja valla suurüritustele. Tutvustame ja väärtustame kodukandi loomeinimesi.

12. Muu info

Raamatukogu reklaamib oma üritusi raamatukogu ja valla kodulehel (internetis), Facebookis, teadete tahvil, ajalehes Sõnumed. Raamatukogutööd tutvustavaid artikleid on ilmunud Sõnumetes, Virumaa Teatajas, Nukitsas, Facebookis.

Ürituste korraldamisel teeb raamatukogu tihedat koostööd valla koolide, lasteaedade, muuseumide jt asutustega.

Tapa Vallaraamatukogul on kauaaegsed suhted Akaa Linnaraamatukoguga, samuti TaideAkaa kunstiühendusega. Toimuvad õppereisid, samuti vahendame-eksponeerime kunsti- ja käsitöönäitusi.

Tihe koostöö on kunstnik ja kunstiekspert Viive Noorega (lasteraamatuillustatsioonide ja kunstinäitused).

13. Statistika ja analüüs

Arengukava 2015–2020 eesmärgid on enamjaolt täidetud, uued parendamisvaldkonnad vormusid eneseanalüüsi ja sisehindamise tulemusena.

Raamatukogu strateegilise tulemusplaani koostamisel on käsitletud organisatsioonilist ja kultuurilist aspekti. Olulisteks märksõnadeks on missiooniteadvus, stabiilsus, innovaativsus ning areng.

Tegevusuuringu käigus viidi läbi SWOT-analüüs ja sisehindamine, milles osalesid valla kõikide raamatukogude töötajad, ning 2020. aasta lõpus lugejauuring (vt tulemust [Tapa VRK kodulehel](#)). Tööülesandeks oli analüüsida raamatukogu tugevusi, nõrkusi, võimalusi ja ohtusid (LISA 1).

Raamatukogu kogude suurus 31.12.2020.

Raamatukogu	Eksemplare
Tapa LRK	60 167
Tamsalu RK	20 239
Assamalla RK	6 097
Jäned RK	9 292
Lehtse RK	10 127
Saksi RK	7 210
Vajangu RK	6 873
Kokku	120 005

Raamatukogu kasutamine 2020. a

Raamatukogu	Elanikke piirkonnas	Lugejad	Hölve	Laenutused	Külastused
Tapa LRK	5 806	1 760	30,3%	50 629	24 591
Tamsalu RK	2 846	592	20,8%	16 475	7 409
Assamalla RK	311	83	26,7%	1 861	956
Jäned RK	415	184	44,3%	9 334	5 344
Lehtse RK	588	194	33%	9 564	3 883
Saksi RK	387	110	24,4%	3 766	1 597
Vajangu RK	419	132	31,5%	2 759	2 050
Kokku	10 772	3 055	28,4%	94 388	45 830

Raamatukogu teeninduspiirkonnad kinnitatakse vastavalt raamatukogu kasutamisele ja asulate kaugusele antud raamatukogust. Raamatukogu teenindatavate arv on jäänud aasta-aastalt väiksemaks. Kultuuriministeerium kinnitab iga aasta 1. detsembri seisuga rahvastikuregistri alusel elanike arvud. Teeninduspiirkonna elanike arv 2020. a Tapa valla raamatukogudes oli 10 772.

14. Strateegilised arengueesmärgid ja tegevused

Eesmärgiks on täiustada toimivat optimaalse struktuuri, motiveeritud personali ja ratsionaalse töökorraldusega jätkusuutlikku organisatsiooni. Luua innovaatiline, avatud, kasutajasõbralik, ratsionaalse teeninduskorraldusega õpi-, töö- ja suhtluskeskkond.

14.1. Üldine eesmärk

- Ühtne, hästitoimiv vallaraamatukogude võrk;
- Valla lugejate kaasaegne ja tasemel teenindamine;
- Laste ja noorte lugemishuvi ning oskuste arendamine;
- Piirkondliku raamatuvara kogumine, säilitamine;
- Haritud ja hästi hakkama saavad vallaelanikud.

Tapa Vallaraamatukogu eesmärgid ja tegevused on kavandatud kümnes valdkonnas:

14.1.1. Raamatukogude kujundamine kõikide huvigruppide info- ja lugemisvajadustest lähtudes kaasaegseks teabekeskuseks

Eesmärk:

Sihtrühmade vajadustele vastavad nõuetekohaselt säilitatud ning kaasaegsete vahenditega kättesaadavad tava- ja e-kogud, nende süsteemne komplekteerimine.

Tegevused:

- Uute teavikute soetamine rahvaraamatukogu komplekteerimiseelistustest ja kohalike elanike vajadustest lähtudes;
- Kirjanduse liikumise tagamine valla raamatukogude vahel;
- Elukestvat õpet toetava kirjanduse soetamine vastavalt nõudlusele;
- Mitmekülgse perioodika kogu soetamine lugejarühmadest lähtudes;
- Heatasemelise kogu säilimine (kogude korrastamine – vananenud ja lagunenenud kirjanduse mahakandmine, uute raamatute kiletamine, klammerdamine, klassika asendamine);
- Kogude kasutatavuse ja lugejate nõudluse analüüs;
- Kogude ja teenuste tutvustamine;
- Valla raamatukogude metoodiline juhendamine;
- Kodukoha ajaloo kohta info kogumine, säilitamine (sh köitmine) ja kättesaadavaks tegemine, andmebaasi loomine ja kogumiku loomine (SRK);
- Jätkuvalt mitmekeelse kogu komplekteerimine.

Tulemus:

Hea kogude ringlus, uuenemine, kasutajate rahulolu kogude valikuga.

14.1.2. Raamatukogu kui kultuurikeskus

Eesmärk:

Tapa Vallaraamatukogu on erinevate kultuurisündmuste ja traditsioonide algataja ja hoidja.

Tegevused:

- Kirjanduslike ja üld-kultuuriliste sündmuste läbiviimine täiskasvanuile ja lastele. Uute sündmuste ja sündmuste sarjade algatamine.
- Erinevate näituste ja ürituste korraldamise jätkamine, tutvustamiseks raamatuvarasid ja pakkudes võimalust raamatukogus meeldivalt aega viita;
- Eriline tähelepanu lastetöö korraldamisele – üritused, raamatutunnid, raamatu- ja kunstinäitused, käeline tegevus jne;
- Koostöö ja partnerlussuhete arendamine erinevate asutustega, koostööprojektid;
- Harukogudes külaliikumise ja seltsitegevuse arendamise jätkamine.

Tulemus:

Rohke korraldatud sündmuste ja neis osalenute arv, küllastajate rahulolu ja tagasiside; koostööprojektid.

14.1.3. Kõikide huvigruppide info- ja lugemisvajaduste rahuldamine läbi lugejakeskse teeninduse

Eesmärk:

Kaasaegne ja kasutajasõbralik teeninduskeskkond.

Tegevused:

- Uute tehnoloogiate kasutuselevõtmine ning uute, teenusepakkumiseks vajalike, seadmete muretsemine;
- E-kataloogi RIKS täiendamine, arendamine ja ühtlustamine (pidev protsess);
- Kaasaegsel tehnoloogial põhineva lugejateeninduse edasiarendamine: e-lugemise kasutuse soodustamine, muusika ja audioraamatute kohapeal kuulamise võimaldamine;
- Laste lugemishuvi pidev tõstmine ja suunamine;
- Koduteeninduse kasutuselevõtt;
- Järjepidev töö võlglastega;
- Lugejauuringute läbiviimine iga kolme aasta tagant.

Tulemus:

Tõuseb raamatukogu külastuste, laenutuste, sh laste külastuste ja laenutuste arv; lugejate, sh laste arv; raamatukogu hõlve.

14.1.4. Raamatukogude arendamine mitmekülgseid teenuseid pakkuvaks keskkonnaks

Eesmärk:

Lugemishuvi toetav ja uutele ideedele avatud teenindus ning sisukas lugejatele suunatud tegevus.

Tegevused:

- Klientide kasutuses olevate infotehnoloogiaseadmete pidev uuendamine;
- E-raamatukogu arendamine ja selle kasutamise tutvustamine läbi kasutajakoolituse;
- Klientide informeerimine erinevatest e-raamatute andmebaasidest;
- Klientide koolitamine töötamiseks e-keskkonnas ja kaasaegse tehnoloogiaga, töötajate koolitamine selle tagamiseks;
- Koduteenindus ja erivajadustega inimeste teenindamine.
- Uusi võimalusi pakkuvate lisateenuste arendamine, uute tehnoloogiate kasutuselevõtt (mh veebikoolitused).

Tulemus:

Kasvab RIKSWEBi ja m-RIKSi kasutajate arv; individuaal- ja rühmakoolituste ja neis osalejate arv; RVL arv; koduteenindavate ja nende poolt laenutatud teavikute arv; kasutajate rahulolu ja tagasiside.

14.1.5. Raamatukogu kui organisatsiooni töö arendamine

Eesmärk:

Hästi toimiv, ühtne ja motiveeritud meeskond.

TVRK on organisatsioonina efektiivne, innovaatiline ja korrektne. Asutusesiseste traditsioonide ja ühistegevuse arendamine.

Tegevused:

- Nõukogu kaasamine raamatukogu tegevuse planeerimisse;

- Töötingimuste parandamine;
- Korrektnel dokumendihalduse korraldamine;
- Arhiivi pidev täiendamine ja korrastamine;
- Erinevatel konverentsidel, teabe- ja õppepäevadel ning teistel silmaringi laiendavatel üritustel osalemise tagamine;
- Raamatukogutöötajate regulaarse täiendõppe tagamine;
- Asutuse sisekommunikatsiooni parandamine;
- Väliskoolitustel osalemise tagamine;
- Raamatukogutöötajate töö tunnustamine, motiveerimine.

Tulemus:

Töötajate rahulolu töökeskkonna osas; kasutajate rahulolu ja tagasiside. Uusi võimalusi pakkuvate lisateenuste arendamine, uute tehnoloogiate kasutuselevõtt.

14.1.6. Regulaarse ja asjakohase täiendõppe tagamine ja töötajate töö väärtustamine

Eesmärk: Hästi toimiv ja tegutsev raamatukogusüsteem.

Tegevused:

- Regulaarne töötajate nägemistervise kontroll;
- Töötajate töökeskkonna parandamine ja ergonoomilisemaks muutmise (töötoolid, -lauad, monitorid jne);
- „Raamatukoguhoidja kutsestandardi“ kompetentsidel põhinevatel teema- ja teabepäevadel osalemine, vallasiseste õppepäevade korraldamine;
- Infotehnoloogiaalastel koolitustel osalemine, et ajaga kaasas käia;
- Stažeerimise ja kogemusõppe korraldamine teistes raamatukogudes;
- Raamatukogutöötajate töö tunnustamine.

Tulemus:

Töötajate kvalifikatsioon, oskused, innovaatus, uute teadmiste kasutamine igapäevatoos.

14.1.7. IKT

Eesmärk:

IKT üldiseks eesmärgiks on raamatukogu töö lihtsustamine, efektiivsemaks muutmise ja parema teenuse pakkumise võimaldamine, samas tagades piisava isikuandmete ning autori intellektuaalse omandi kaitse. Arendustegevuse planeerimisel ja teostamisel on lähtutud neist samadest eesmärkidest.

Seatud sihtide saavutamiseks on oluline käia kaasas tehnoloogia arenguga (pidevalt uuenevad riist- ja tarkvaralised lahendused). Loomulikult ei tohi uuenduste käigus ära unustada ka hästi toimivaid vanu süsteeme ning innovaativsetest lahendustest on vähe kasu, kui keegi neid kasutada ei oska, seega on vaja rõhku panna ka kasutajakoolitustele.

Tegevused:

- Infotehnoloogia valdkonna innovaativne arendamine. IT-vahendite regulaarne uuendamine;

- RIKS-i, m-RIKSi ja RIKSWEB-i arendamine koostöös Deltmar OÜga;
- Raamatukapi töös hoidmine ja kasutajate informeerimine;
- Raamatukogu kodulehekülje uuendamine;
- Tark- ja riistvara kaasajastamine;
- Töötajate koolitamine, uute võimaluste tutvustamine;
- Andmeturve, turvapoliitika;
- Kaardimakse tasuvuse uurimine (Tapa VRK, TRK).

14.1.8. Raamatukogu turundus ja mainekujundus

Eesmärk:

TVRK tegevus on nähtav valla ja maakonna kultuuripildis.

Tegevused:

- Üld-kultuuriliste ja kirjanduslike ürituste läbiviimine;
- Laste lugemishuvi pidev tõstmine ja suunamine läbi erinevate ürituste ja näituste;
- Raamatukoguürituste korraldamine ja raamatunäituste ning väljapanekute koostamine, sh eriti koduloolise tähtsusega;
- Raamatukogu ruumide korrashoid ja klientidele meeldiva töökeskkonna tagamine;
- Kodulehekülje arendamine, info ajakohasena hoidmine;
- Elektrooniliste turunduskanalite (veebileht, sotsiaalmeedia jm) ja avaliku ruumi võimaluste kasutamine ajakohase informatsiooni levitamisel;
- Virtuaalse raamatukogukroonika loomine kodulehele;
- Virtuaalnäituste koostamine;
- Raamatukogude tegevuse järjepidev kajastamine kohaliku trükimeedia vahendusel;
- Etluskonkursi „Ellen Niiduga Midrimaal“ korraldamine üle aasta – 2019, 2021, 2023 jne;
- Tapa valla raamatukogude tegevusaastate/asutamisaasta tähistamine:
 - ✓ Tapa VRK ja Jäneda RK 100 – 2021. a,
 - ✓ Vajangu RK 115 – 2022. a,
 - ✓ Saksi RK 105 – 2023. a,
 - ✓ Lehtse RK 110 – 2025. a,
 - ✓ Tamsalu RK 95 – 2025. a,
 - ✓ Assamalla RK 105 – 2025. a.

Tulemus:

Kasvab virtuaalkülastuste arv; meediakajastused; kasutajate rahulolu; suhtlusringi aktiivsus. Raamatukogu suhtlusring laieneb.

14.1.9. Kohaliku, riikliku ja rahvusvahelise koostöö arendamine

Eesmärk:

TVRK on partner erinevatel kultuurikorraldajatel ja -asutustel. Raamatukogu on toimiv kogukonnakeskus, mis koostöös teiste asutustega loob lisaväärtusi kogu piirkonna kultuurielus.

Tegevused:

- Koostöö arendamine erinevate kohalike asutustega;
- Raamatukogu on toimiv kogukonnakeskus, luues nii lisaväärtusi piirkonna kultuurielus;
- Sidemete hoidmine (tekitamine) teiste riikide raamatukogude ja nende töötajatega jagamaks kogemusi, ideid jms.

14.1.10. Raamatukogude ruumide edasine renoveerimine (ka laiendamine)

Eesmärk:

Eesmärgiks on luua kasutajasõbralik, ratsionaalse teeninduskorraldusega, funktsionaalne töö- ja suhtluskeskkond, mis võimaldab pakkuda kaasaja nõuetele vastavat teenust.

Tegevused:

- Tapa Vallaraamatukogu hoone (Kooli 6) sisemiste võimaluste otstarbekam kasutamine, sh AIP-s;
- Tapa raamatukogu fassaadi remont (Tapa VRK, Kooli 6);
- Erivajadusega inimeste ligipääsu tagamine raamatukoguhoonesse (Tapa VRK LO; JRK, SRK, VRK);
- Tapa kütte-, ventilatsiooni- ja jahutussüsteemi edasine uuendamine (Tapa VRK, Kooli 6);
- Vaja on kujundada erinevaid ajaveetmise nurgakesi (sisustada) Tapa VRK ja TRK;
- Avafondi ja hoidlate temperatuuri ning niiskuse monitooring;
- Hoiuruumide kujundamine ettenähtud säilitustingimustele vastavaks;
- Uute hoidlate vajadus (Tapa VRK);
- Akende renoveerimine (SRK, JRK);
- Parkettpõranda parandamine/vahetus/uuendamine (Tapa VRK, Kooli 6);
- Sanitaarremont Tapa VRK TO-s;
- Näitusevalgustuse süsteemi projekteerimine, soetamine, paigaldamine (Tapa VRK, Kooli 6);
- Vananenud valgustuse asendamine LED-valgustitega (järelejäänud osas kõigis valla raamatukogudes);
- Lae renoveerimine (TRK);
- Energiatõhususe parandamine (päikesepatareid Tapa raamatukogu katusele).

14.2. Oodatav tulemus

- Raamatukogu kui kasulik ja meeldiv ajaveetmise koht;
- Raamatukogu kui elukestva õppimise koht;
- Raamatukogu kui toimiv kogukonnakeskus;
- Raamatukogu kui lugemiskultuuri oas;
- Keskustes (Tapa, Tamsalu) igakülgse kaasaegse raamatukoguteenuse väljakujundamine ja raamatukogu säilimine ning arendamine valla väiksemates piirkondades (JRK, LRK, SRK, VRK, ARK);
- Raamatukogu kui galerii;

- Turvaline ja nõuetele vastav töökeskkond.

15. Raamatukogu arengukava muutmise kord

Raamatukogu arengukava kuulub muutmisele seoses:

- raamatukogunduslase seadusandluse muudatustega;
- muudatustega valla investeeringutes;
- raamatukogu nõukogu ettepanekutega;
- raamatukogu arengukava tähtaja möödumisega.

Arengukava uuendatakse igal aastal.

Arengukava kinnitab Tapa Vallavalitsus.

Kokkuvõte

Raamatukogu on innovaatiline õpi-, töö- ja kultuurikeskkond. Soovime säilitada ja tõsta raamatukogu head mainet, olla usaldusväärne ja konkurentsivõimeline, hästi toimiv rahvaraamatukogu.

Määratleme endid tulevikus kui hübriidraamatukogu (*hybrid library*), kasutades traditsioonilise raamatukoguteenuse osutamise kõrval erinevaid tehnoloogiaid digitaalraamatukogundusest, tagamaks nii juurdepääsu paljudele erinevatele teavikulaadidele.

Kersti Burk
Tapa Vallaraamatukogu direktor

9.03.2021

Arengukava koostamise töörühm:

Kersti Burk – direktor
Ere Käärmaa – direktori asetäitja
Vahur Saaremets – IT-spetsialist
Mae Mitt – komplekteerija

Arengukava koostamises osalesid kõikide Tapa valla raamatukogude töötajad.